

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

СИЛАБУС
ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно),
перша - англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

Дніпро 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.....	3
2. Анотація	3
3. Мета та цілі	3
4. Компетентності та результати навчання.....	4
5. Організація навчання.....	4
6. Підсумки переддипломної практики. Звітна документація.....	6
7. Критерії оцінювання переддипломної практики.....	8
8. Політика доброчесності та перекладацька етика.....	9
9. Рекомендована література.....	10

1. Загальна інформація	
Назва роботи	Переддипломна практика
Викладач (і)	викладачі кафедри
Форми організації навчання з дисципліни	самостійна робота
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС. Загальна кількість годин : 180; з них: самостійна робота студента:180.
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Обов'язкова циклу практичної підготовки. Курс 4; семестр VIII ; чверть XVI
Додаткові інформаційні матеріали	https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3079

2. Анотація

Переддипломна практика є завершальним етапом підготовки бакалавра з філології (переклад, англ.) і проводиться з метою набуття випускником первинного професійного досвіду, а також підбору матеріалів для виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра і перевірки професійної готовності майбутнього фахівця до самостійної трудової діяльності.

Переддипломна практика як частина Освітньої програми першого (бакалавр) рівня вищої освіти є кваліфікаційним етапом навчання і проводиться після засвоєння студентами матеріалу програм теоретичного і практичного навчання.

3. Мета та цілі

Мета та цілі : узагальнення та закріплення знань і навичок практичної роботи студентів за фахом перекладача. Застосування набутих за період навчання в академії теоретичних навичок і вмінь; мотивування студента-практиканта до самостійного пошуку і розв'язання перекладацьких проблем; перевірка на практиці потенційних можливостей студента з письмового та усного перекладу.

4. Компетентності та результати навчання

Переддипломна практика передбачає досягнення студентами низки важливих **компетентностей**, найголовніші з яких спрямовані безпосередньо на закріплення таких навичок:

- розуміння суті інформації, яка повідомляється;
  - здатності визначати зміст того, що підлягає перекладу;
  - активного володіння усіма засобами мови перекладу та перекладної мови;
  - адекватного відтворення тексту оригіналу, тобто створення такого перекладу, який здатний служити заміном першотвору;
  - подолання діалектичних суперечностей між адекватним та повним відтворенням оригіналу і неприпустимістю порушення норм мови перекладу;
  - врахування фонових знань адресата, для якого виконується переклад;
- та результатів навчання:**
- сформувати спеціальну професійну готовність майбутніх перекладачів до самостійної трудової діяльності;
  - усвідомити шляхи вирішення типових професійних задач та оволодіти вміннями та засобами їх реалізації в конкретних умовах у різних сферах діяльності;
  - сформувати комунікативну, організаторську та конструктивну функції перекладача, необхідні для забезпечення перекладацької діяльності.

5. Організація навчання

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверть
		16
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	180	180
Самостійна робота	180	180
Заходи підсумкового контролю		Залік

Студенти проходять переддипломну практику в терміни, передбачені навчальним планом і графіком навчального процесу. Тривалість переддипломної практики 4 тижні. Переддипломна практика проводиться на основі прямих договорів, що укладаються між підприємствами, установами, організаціями та НМетАУ. Під час проходження практики студент виконує завдання згідно з програмою на відповідному робочому місці під керівництвом керівника практики. Після закінчення практики надається звіт,

характеристика, підписані керівником практики від підприємства і завірені печаткою.

Завдання зосереджені навколо основних напрямів діяльності студента в період проходження практики, зокрема, письмового перекладу і включають:

1. Порівняльний аналіз першотвору з перекладом на матеріалах суспільно-політичних, юридичних, економічних, технічних, художніх текстів, патентної документації та інших типів тексту (переклад 25-30 сторінок).

2. Виконання на комп'ютері різних видів перекладу з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну, а саме: повного (з заданою адаптацією), вибіркового, описового (зміст, заголовки, підзаголовки, ключові слова), перекладу-аналізу, перекладу-синтезу (переклад 20-30 сторінок).

3. Написання та переклад ділових паперів з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну (автобіографії, запрошення, оголошення, лист-вітання, лист-співчуття, лист вдячності, лист-вибачення, лист-звернення за інформацією).

4. Самостійне виконання повного перекладу з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну науково-технічних, суспільно-політичних, економічних (контракт) та інших типів тексту.

5. Написання анотацій до статей, опублікованих іноземними мовами.

6. Виконання коректорської та редакційної правки тексту (з англійської мови).

7. Написання, переклад та відправлення факсу.

Студенти, в разі наявності потреби на базі перекладацької практики здійснюють усний послідовний переклад з англійської мови на українську мову.

Зміст переддипломної практики

Вміння та навички, набуті під час переддипломної практики, студентів 4 курсу

Під час переддипломної практики студенти 4 курсу повинні набути професійні вміння і навички, самостійно вирішувати завдання з таких аспектів:

1. Уникати буквализмів, занадто формального перекладу, що інколи робить його важким для сприйняття.

2. Утримуватися від “вільного” перекладу, що виникає внаслідок недостатнього розуміння тексту оригіналу і стилістичних особливостей тексту мови перекладу.

3. Творчо долати явище “без еквівалентності” при перекладі своєрідних граматичних категорій, конструкцій, слів-реалій та ідіоматизмів.

4. Довести переклад до рівня адекватного, закінченого, відредагованого, застосовуючи найрізноманітніші форми власних та кількісних трансформацій семантичного та формального характеру: звуження та розширення значення, логічне розгортання і антонімічні заміни, експліциту й еліпсису, заміну одних частин мови іншими, поєднання або розподіл речень.

5. В ході аналізу виконаного перекладу визначають оптимальний варіант перекладу.

6. Повністю оволодіти перекладацькими навичками, користуючись еквівалентними засобами, без яких неможливо довести переклад до рівня адекватного відтворення оригіналу.

7. Вести усний переклад з аркуша інформаційних суспільно-політичних, наукових текстів з іноземної мови на рідну та з рідної на іноземну з швидкістю 1500 друкованих знаків за 6 хвилин.

6. Підсумки переддипломної практики: звітна документація

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Формою звітності студента за практику – є подання та захист звіту про практику з відгуком (характеристикою) керівника практики від бази практики в друкованому вигляді.

Звіт разом з іншими документами (щоденник, відгук керівника від бази практики тощо), подається на рецензування керівнику практики від кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді подається на захист.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Звіт оформлюється згідно з вимогами, які встановлюються робочою програмою практики .

Звіт з навчальної та виробничої практики захищається студентом перед комісією, призначеною завідувачем випускової кафедри.

Комісія приймає звіт у студентів на базах практики в останні дні її проходження або у НМетАУ після її завершення але не пізніше завершення другого тижня семестру, що настає після практики.

Звіт з переддипломної практики приймає керівник випускної кваліфікаційної роботи, який є керівником практики від кафедри.

За результатами звіту проводиться залік з практики. Результат заліку (оцінка «зараховано» - «не зараховано») вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та до індивідуального плану (залікової книжки) студента за підписом голови комісії (керівника практики від кафедри) і враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами семестрового контролю.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з НМетАУ.

Якщо програма виробничої практики не виконана студентом з поважної причини, то йому надається можливість проходження практики повторно при виконанні умов, визначених кафедрою, за рахунок канікул або в інший вільний від навчання час.

Студентам, які на заліку з виробничої практики отримали негативну оцінку, за рішенням декана факультету (директора інституту) може бути надана можливість повторного проходження практики у вільний від навчання час та за власний рахунок.

За результатами захисту звітів з практики студентами випускова кафедра подає завідувачу практики НМетАУ звіт про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні випускової кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на засіданнях вчених рад факультетів не рідше одного разу протягом навчального року.

Звіт повинен мати титульний аркуш, реферат, зміст, основну частину, висновки, перелік посилань, додатки, відгук керівника практики від підприємства, щоденник практики.

Рекомендована структура звіту:

титульний аркуш ;

реферат;

зміст;

вступ (повинен мати мету майбутньої випускної кваліфікаційної роботи);
загальна характеристика підприємства;
індивідуальне завдання;
охорона праці навколишнього середовища;
висновки;
перелік посилань;
перелік додатків;
щоденник практики.

Керівник практики від підприємства складає відгуки на звіти про практику з виробничою характеристикою студентів-практикантів, які відображають виконання програми практики, ставлення студентів до роботи, виконання індивідуальних завдань. Підпис керівника на відгуці і титульній сторінці завіряється печаткою підприємства.

7. Критерії оцінювання переддипломної практики

На підставі аналізу відгуку від керівника базової установи або керівника від кафедри про роботу студента-практиканта, правильності оформлення звітної документації відповідно до вимог, виконання контрольного залікового перекладу студенту-практиканту виставляється підсумкова оцінка (залік).

Критерії оцінювання якості виконання перекладів

Переклад спеціальної літератури оцінюється згідно з основними вимогами до виконання письмового перекладу. Основні критерії оцінки якості виконання перекладів можна сформулювати у такий спосіб:

- 1) адекватність передачі фактичної інформації – перевіряється, чи правильно перекладач зрозумів зміст вихідного тексту і наскільки коректно цей зміст викладено у похідному тексті; крім того, важливою є відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки тощо); наявність всього фактичного матеріалу (чи не було пропусків і скорочень);
- 2) дотримання перекладачем відповідного стилю – у тексті перекладу стильові особливості та загальний тон викладення матеріалу повинен відповідати особливостям даного стилю у тексті перекладу, тобто, чи

враховував студент під час виконання перекладу відмінності науково-технічного, публіцистичного та інших стилів у мовах оригіналу і перекладу;

3) лексична та граматична правильність тексту перекладу – враховуються лексичні та граматичні помилки, зроблені у тексті перекладу.

Критерії оцінювання оформлення документації з переддипломної практики

Студенти отримують зразки оформлення звітної документації на початку проходження переддипломної практики. Вони повинні правильно оформити документацію (за зразками) та вчасно надати керівникові практики. Оцінка за документацію виставляється згідно з правильністю, повнотою, грамотністю її оформлення.

Критерії оцінювання перекладацької компетенції

Рівень перекладацької компетенції студента можна визначити тільки у результаті співробітництва керівників практики від ЗВО і від базового закладу. Керівник практики з підприємства оцінює такі якості практиканта, як працездатність, комунікабельність, відповідальність, організованість, дотримання правил субординації тощо. За допомогою досвідчених перекладачів, які працюють на базі практики визначається рівень професійних знань, умінь і навичок студента, які він виявив на практиці.

Керівник практики від кафедри встановлює рівень перекладацької компетенції студента згідно з тими матеріалами, які від надає під час проходження практики.

8. Політика доброчесності та перекладацька етика

Формулювання морально-етичних принципів професійної діяльності перекладача є надзвичайно складним завданням. Складність полягає у тому, що перекладач уособлює у собі дві сутності – сутність професійного знавця мови і культури, а також сутність звичайної людини з позитивними якостями та вадами. Дисгармонія, незбалансованість існування цих сутностей може привести до негативних наслідків. Саме тому протягом багатьох років проблему перекладацької етики намагається вирішити світова спільнота

перекладачів разом з науковцями. І вони досягли певних результатів, сформулювавши наступні морально-етичні принципи перекладача:

- перекладач – не співбесідник, не опонент клієнта, а його *транслятор*, який передає усний чи письмовий текст, створений однією мовою, засобами іншої мови.

- текст для перекладача є недоторканим. Перекладач не має права змінювати зміст і наповнення тексту за власним бажанням у процесі перекладу, скорочувати або розширювати текст, при умові, якщо замовник не наголошував на додаткових завданнях, на кшталт адаптувати текст, зробити вибір, доповнення.

- у процесі перекладу перекладач прагне за допомогою відомих йому професійних дій максимально передавати інваріант вихідного тексту, орієнтуючись на функціональні домінанти оригіналу.

- у ситуації усного перекладу перекладач зобов'язаний дотримуватися етики усного спілкування, поважаючи свободу особистості клієнта і не принижувати його гідності;

- віддзеркалення структури тексту та обов'язковість дотримання правил оформлення письмового тексту.

Завдання перекладача зберегти всі текстові одиниці оригіналу (заголовки, титул авторів, посилання, підписи під ілюстраціями тощо) та чітко наслідувати структурні частини тексту оригіналу.

Морально-етичною нормою є дотримання перекладачем правила нерозголошення конфіденційної інформації, якщо перекладач співпрацює з відомствами (військові, юридичні, комерційні), які володіють такою інформацією, а також бере участь в урядових, ділових та особистих переговорах.

9. Рекомендована література

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика: Учеб. пособие / И. С. Алексеева. – СПб. : Союз, 2001. – 238 с.

2. Засекіна Л. В. Когнітивна модель перекладацького процесу / Л. В. Засекіна // Філологічні студії. – 2002. – № 2. – С. 70–76.

3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури [англ./укр.] : Навчальний посібник для ВНЗ / В. І. Карабан – Вінниця : Нова Книга, 2004. – 576 с.

4. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение / В. Н. Комиссаров. – М. : Издательство „ЭТС”, 2002. – 424 с.

5. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. / В. Н. Комиссаров. – М. : Вышс. шк., 1990. – 253 с.

6. Олікова М. О. Теорія і практика перекладу : [навчальний посібник] / М. О. Олікова. – Луцьк : Вежа, 2000. – 170 с.

7. Основи перекладу : Курс лекцій з теорії та практики перекладу для ф-тів та ін-тів міжнародних відносин / Г. Е. Мірам, В. В. Дайнеко, А. А. Тарануха, М. В. Грищенко, О. М. Гон. – 2-е вид., виправ. та доповн. – К. : Ніка-Центр, 2005. – 277 с.

8. Чужакин П. Мир перевод или вечный поиск взаимопонимания / П. Чужакин, П. Палажченко. – М. : Валент, 1999. – 192 с.

9. Шупта О. В. Формування позитивної самооцінки у студентів-перекладачів як важливий чинник професійної підготовки / О. В. Шупта // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук : зб. наук. пр. – Хмельницький : ХНУ, 2007. – С. 60 – 62.

10. D. Hymes The concept of communicative competence revisited / Dell Hymes // Thirty years of linguistic evolution (Edited by Martin Putz), 1992. – P. 31 – 59.

11. D. Hymes Models of the Interaction of Language and Social Life : Toward a Descriptive Theory / Dell Hymes // Intercultural Discourse and Communication: the essential readings (Edited by Scott F. Kiesling, Christiana Bratt Paulston). – Blackwell Publishing, 2005. – P. 4 – 17.

12. W. Koller The Concept of Equivalence and the Object of Translation Studies / Koller Werner // International Journal of Translation Studies, Volume 7, Issue 2, 1995. – P. 191 – 222.